

II

(Ikke-lovgivningsmæssige retsakter)

AFGØRELSER

KOMMISSIONENS AFGØRELSE

af 29. juni 2011

om statsstøtte SA.14554 (C 7/04) fra Tyskland til Gesellschaft für Weinabsatz

(meddelt under nummer C(2011) 4426)

(Kun den tyske udgave er autentisk)

(2012/268/EU)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 108, stk. 2, første afsnit ⁽¹⁾,

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger i overensstemmelse med denne artikel ⁽²⁾ og

ud fra følgende betragtninger:

I. SAGSFORLØB

- (1) På baggrund af en klage modtaget den 10. maj 2001 sendte Kommissionen en skriftlig forespørgsel til Forbundsrepublikken Tyskland den 9. november 2001. Støtteforanstaltningen blev anmeldt ved brev af 5. marts 2002, modtaget den 8. marts 2002, som svar på Kommissionens forespørgsel. Da støtteforanstaltningen allerede var blevet gennemført på daværende tidspunkt, blev den indført i registeret over uanmeldt støtte (støtteforanstaltning NN 159/02).
- (2) Tyskland fremsendte yderligere oplysninger ved brev af 20. november 2002, modtaget den 25. november 2002, ved brev af 28. april 2003, modtaget den 2. maj 2003, ved brev af 27. maj 2003, modtaget den 28. maj 2003, og ved fax modtaget den 2. oktober 2003.
- (3) Ved brev af 19. februar 2004, SG-Greffe (2004) D/200645, meddelte Kommissionen Tyskland, at den

havde besluttet at indlede proceduren efter artikel 108, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) i forbindelse med støtteforanstaltningen.

- (4) Kommissionens beslutning om at indlede proceduren blev offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* ⁽³⁾. Kommissionen opfordrede interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger til støtteforanstaltningen.
- (5) Kommissionen modtog ingen bemærkninger fra interesserede parter ⁽⁴⁾.
- (6) Tyskland fremsendte sine bemærkninger til Kommissionen ved brev af 18. marts 2004, modtaget den 23. marts 2004. Yderligere bemærkninger blev fremsendt ved brev af 10. januar 2006, modtaget den 10. januar 2006, og ved brev af 13. juli 2007, modtaget den 16. juli 2007.
- (7) Ved brev af 21. oktober 2008, SG-Greffe (2008) D/206430, underrettede Kommissionen Tyskland om sin beslutning om at udvide proceduren indledt i henhold til artikel 108, stk. 2, i TEUF vedrørende støtteforanstaltningen.
- (8) Kommissionens beslutning om at udvide proceduren blev offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* ⁽⁵⁾. Kommissionen opfordrede interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger til støtteforanstaltningen.
- (9) Kommissionen modtog ingen bemærkninger fra interesserede parter.

⁽¹⁾ Med virkning fra den 1. december 2009 er EF-traktatens artikel 87 og 88 blevet erstattet af henholdsvis artikel 107 og 108 i TEUF. Indholdet i disse to sæt bestemmelser er identisk. I denne afgørelse skal henvisning til artikel 107 og 108 i TEUF efter omstændighederne forstås som henvisning til henholdsvis artikel 87 og 88 i EF-traktaten.

⁽²⁾ EUT C 69 af 19.3.2004, s. 11, og EUT C 329 af 24.12.2008, s. 18.

⁽³⁾ EUT C 69 af 19.3.2004, s. 11.

⁽⁴⁾ Klageren sendte rykkerskrivelser til Kommissionen, men fremsatte ingen supplerende formelle bemærkninger.

⁽⁵⁾ EUT C 329 af 24.12.2008, s. 18.

- (10) Tyskland fremsendte (efter en anmodning af 17. november 2008 om udsættelse af fristen, som Kommissionen efterkom den 21. november 2008) sine bemærkninger til Kommissionen ved brev af 23. december 2008, modtaget den 5. januar 2009.

II. DETALJERET BESKRIVELSE AF STØTTEFORANSTALTNINGEN

II.1. Foranstaltningens betegnelse

- (11) *Kredit an die Gesellschaft für Weinabsatz mit nachfolgendem Forderungsverzicht* [lån til *Gesellschaft für Weinabsatz* og efterfølgende afkald på fordringer]

II.2. Retsgrundlag

- (12) Foranstaltningen blev gennemført på grundlag af kontraktlig aftale indgået mellem *Wiederaufbaukasse der rheinland-pfälzischen Weinbaugebiete* (genopbygningsfond for vindyrkningsområdet i Rheinland-Pfalz, WAK) og *Gesellschaft für Weinabsatz Pfalz GmbH* (pfalzisk vinfirma, GfW).

II.3. Formål

- (13) Formålet var at yde et lån til GfW til indkøb af druemost fra vinproducenter og vinhandlere. Det blev aftalt at stille sikrede aktiver som sikkerhed. Vinproducenterne og vinhandlerne (*Weinbaugesellschaften und Kommissionäre*) fik ligeledes forskellige former for ejendomsforbehold (*Eigentumsvorbehalte*) i disse aktiver i form af et enkelt, udvidet eller forlænget ejendomsforbehold. Der blev givet afkald på krav, da GfW fik økonomiske problemer på grund af et kraftigt fald i markedspriserne.

II.4. Offentligt organ

- (14) WAK er et offentligretligt organ i delstaten Rheinland-Pfalz med hjemsted i Mainz. Fonden opererer i vinsektoren på samme måde som en bank. WAK's normale forretningsområde er ydelse af lån til jordfordeling (*Flurbereinigung*). WAK finansieres gennem bidrag, gebyrer og tilskud (§ 8, stk. 1, i den tyske vinlov *Weinbergsaufbaugesetz*).

II.5. Støttemodtagere

- (15) Støttemodtageren var GfW, der fik et lån fra WAK på vilkår, der ikke var i overensstemmelse med markedsvilkårene.
- (16) GfW var et helejet datterselskab af *Bauern- und Winzerverband Rheinland-Pfalz Süd* (sammenslutning af landbrugere og vinproducenter i det sydlige Rheinland-Pfalz). Selskabet blev stiftet i 1984 med henblik på markedsføring af vin, og forretningsområdet var produktion og markedsføring af mousserende vin, druesaft, druegelé, druebrændevin og brandy. GfW leverede desuden

tjenesteydelser til vinproducenter i forbindelse med destillationsforanstaltninger (*Destillationsmaßnahmen*). Disse destillationsforanstaltninger omfattede foranstaltningerne under den fælles markedsordning⁽⁶⁾ og statsstøttet destillation, der normalt blev gennemført på grundlag af rådsafgørelser⁽⁷⁾. I denne forbindelse rådgav GfW små vinproducenter og organiserede transporten af vin til destillerierne.

- (17) Andre mulige støttemodtagere er de vinproducenter og vinhandlere, som GfW i kraft af lånet var i stand til at købe mest druemost af, og som ikke gav afkald på nogen af deres fordringer på GfW i modsætning til WAK, da GfW fik økonomiske problemer.

II.6. Baggrund for støtten

- (18) I 1999 købte GfW 44 mio. l druemost finansieret via et lån på 15 302 696,25 EUR fra WAK og egne midler. 60 % af denne druemost målte mindst 60 oechslegrader og i gennemsnit 81 oechslegrader. 40 % af druemosten var druemost til almindelig bordvin med mindst 44 oechslegrader, som blev købt for at drage fordel af de fordelagtige betingelser for forebyggende destillation. Der blev betalt en gennemsnitspris på 0,38 EUR/l for den indkøbte druemost. Ingen færdig vin blev indkøbt. Ved købet fik vinproducenterne og vinhandlerne enkelt, udvidet eller forlænget ejendomsforbehold (*einfache, erweiterte, verlängerte Eigentumsvorbehalte*) i de solgte varer. Det blev samtidig aftalt at give WAK sikkerhed i disse sikrede aktiver.
- (19) Ifølge oplysningerne fra Tyskland var det GfW's forretningsplan at drage fordel af destillationsordningerne i overensstemmelse med forordning (EØF) nr. 822/87 for 40 % af druemostens vedkommende og at forarbejde de resterende 60 % af druemosten til råvin til fremstilling af mousserende vin, der skulle videresælges til producenter af mousserende vin. GfW planlagde desuden at lagre 20 % af råvinen i en periode fra ni måneder til et år for at drage fordel af EU-støtte til lagring af vin i overensstemmelse med forordning (EØF) nr. 822/87, før den blev solgt på markedet for råvin til fremstilling af mousserende vin.
- (20) Den 11. november 1999 modtog vinproducenterne og vinhandlerne et forskud på 80 % af købesummen. Der blev betalt et forskud på 0,31 EUR/l i gennemsnit.

⁽⁶⁾ Rådets forordning (EØF) nr. 822/87 af 16. marts 1987 om den fælles markedsordning for vin (EFT L 84 af 27.3.1987, s. 1), pr. 1. august 2000 Rådets forordning (EF) nr. 1493/1999 af 17. maj 1999 om den fælles markedsordning for vin (EFT L 179 af 14.7.1999, s. 1).

⁽⁷⁾ Se f.eks. Rådets beslutning 2000/808/EF af 19. december 2000 om myndighederne i Forbundsrepublikken Tysklands ydelse af en ekstraordinær national støtte til destillation af visse produkter fra vinsektoren (EFT L 328 af 23.12.2000, s. 49).

- (21) I 1999 leverede GfW 40 % af sit lager til forebyggende destillation. I lyset af prisfaldet på markedet for råvin i slutningen af 1999 besluttede GfW ikke at sælge råvin i 1999, men at afvente en genopretning af markedet i 2000.
- (22) Som følge af den relativt store høst og det faldende salg af mousserende vin svækkedes markedet for hvidvin yderligere i 2000 (gennemsnitsprisen faldt i nogle tilfælde med hele 0,20 EUR/l). Store mængder af den vin, der stadig var på lager, måtte således leveres til destillation i anden runde.
- (23) Som følge af en ændring af den fælles markedsordning for vin, der blev vedtaget i 1999 og trådte i kraft den 1. august 2000, blev forebyggende destillation i overensstemmelse med forordning (EØF) nr. 822/87 erstattet af destillation med henblik på at forsyne markedet for konsumalkohol i overensstemmelse med forordning (EF) nr. 1493/1999. Vilkaerne var betydeligt ringere, og der kunne kun opnås ca. halvdelen af den tidligere pris på 0,50-0,55 EUR/l for forebyggende destillation.
- (24) Som følge af det kraftige prisfald i 2000 viste det sig umuligt for GfW at opnå den forventede indtjening både på vinmarkedet og ved destillation til forsyning af markedet for konsumalkohol. Det var således nødvendigt at reducere den bogførte værdi af GfW's lagre betydeligt, og som følge heraf blev GfW's passiver større end aktiverne.
- (25) På baggrund af ovennævnte forretningsmæssige problemer blev der udarbejdet et midlertidigt regnskab for året frem til den 31. oktober 2000, som blev gennemgået af en revisor. Pr. 31. oktober 2000 oversteg GfW's passiver (15 670 155 EUR) værdien af selskabets aktiver (9 886 856 EUR) med 5 783 299 EUR, jf. nedenstående oversigt over GfW's gældsposter. Ifølge en rapport udarbejdet af Wirtschaftsprüfungsgesellschaft Falk & Co. GmbH stod GfW over for en umiddelbar insolvensbehandling, da passiverne oversteg aktiverne (*Überschuldung*), hvis der ikke blev gjort noget for at forhindre dette.

(26) *Tabel 1*

(EUR)	
Gældsposter	Beløb
WAK	10 150 959
Finansieringsinstitutter	726 892
Leverandører	218 460
Vinproducenter og vinhandlere	4 355 581
Andre	218 263
<i>I alt</i>	15 670 155

- (27) Ifølge § 19 i den tyske lov om insolvens (*Insolvenzordnung* — *InsO*) skal der indledes insolvensbehandling, når passiverne overstiger et selskabs aktiver. I henhold til § 64 i den tyske lov om selskaber med begrænset ansvar GmbHG (tidligere udgave) sammenholdt med § 19 i *InsO* var GfW's direktion således forpligtet til at indgive en begæring om indledning af insolvensbehandling senest tre uger efter konstateringen af, at der forelå ubalance, dvs. at passiverne oversteg aktiverne (*Überschuldung*).
- (28) I lyset af den umiddelbart forestående insolvens anmodede GfW en række kreditorer (WAK, vinproducenterne og omkring 130 vinhandlere involveret i det i betragtning 18 omhandlede køb) om at give afkald på en del af deres fordringer, således at selskabet kunne fortsætte driften. Vinproducenterne og vinhandlerne skulle give afkald på 90 % af deres krav, hvilket indebar, at de kun ville modtage yderligere 2 % af den aftalte købspris. Det resterende underskud skulle inddækkes ved WAK's efterstilling af og afkald på krav.
- (29) Som hovedkreditor (se tabel 1) med en ringere sikkerhed havde WAK en stor interesse i at forhindre den umiddelbart forestående insolvens. Fonden forsøgte derfor at få vinproducenterne og vinhandlerne til at gå med til at give afkald på en del af deres fordringer. WAK undertegnede desuden en skriftlig aftale med GfW dateret den 4. december 2000, hvor WAK indvilligede i at lade en del af fondens krav — svarende til GfW's underskud — efterstille de andre kreditorers krav. Det endelige beløb for efterstillingen af krav skulle først fastlægges, når vinproducenterne og vinhandlerne havde fremsendt deres erklæringer om afkald på krav, for at minimere det efterstillede beløb. Parterne aftalte ligeledes, at WAK ville give afkald på krav svarende til det efterstillede beløb, hvis det skulle vise sig nødvendigt på et senere tidspunkt for at undgå en insolvensbehandling.
- (30) Af de 2 700 vinproducenter og vinhandlere erklærede de 1 700 sig indforstået med at give afkald på 90 % af deres resterende fordringer svarende til ca. 60 % af de udestående fordringer for gruppen som helhed. De resterende vinproducenter og vinhandlere afslog imidlertid udtrykkeligt tilbuddet eller svarede ikke på anmodningen. Det var tydeligt, at nogle af kreditorerne havde besluttet ikke at give afkald på deres krav på grund af deres større sikkerhed — nogle havde forlænget ejendomsforbehold og havde allerede modtaget 80 % af den aftalte pris. Deres udbytte i tilfælde af en insolvensbehandling ville således blive større end de tilbudte 2 % af den aftalte købspris.
- (31) En række vinproducenter og vinhandlere havde desuden indgivet klager over GfW, og disse klager var blevet behandlet af retten, der havde stillet forslag til forligsaftaler. Ifølge forligsaftalerne skulle GfW indfri 70 % af de resterende fordringer, og der skulle gives afkald på 30 %. Retten fastslog endvidere, at GfW skulle erlægge 80 % af retsgebyrerne. Andre retter foreslog lignende

forligsaftaler, og i lyset heraf havde GfW ikke længere noget grundlag for at forvente, at de øvrige vinproducenter og vinhandlere ville gå med til at give afkald på 90 % af deres resterende fordringer. Flere vinproducenter og vinhandlere erklærede desuden nu, at de ville kræve 100 % tilbagebetaling af de resterende 20 %.

- (32) I henhold til § 305a i den tyske lov om insolvens kan der ikke ske en udenretlig tvistbilæggelse (*außergerichtliche Einigung*) for at undgå gældsafvikling, hvis blot én enkelt kreditor beslutter at lade tvangsfuldbyrdelsen udføre efter indledningen af forhandlingerne om den udenretlige tvistbilæggelse.
- (33) GfW kunne således ikke længere som oprindeligt påtænkt anmode vinproducenterne og vinhandlerne om at give afkald på deres krav. GfW undertegnede i stedet en aftale med WAK dateret den 21. februar 2001, hvori WAK indvilliger i at inddække GfW's underskud for 2000 fuldt ud ved at give afkald på en del af sine krav til et beløb af 5 005 441,60 EUR. Der ville desuden ikke blive opkrævet renter af den resterende gæld i perioden fra den 1. januar 2001 til den 31. december 2001. Det fremgik også af aftalen, at vinproducenternes og vinhandlerens resterende fordringer ville blive indfriet fuldt ud. Sikkerheden af WAK's ikkeefterstillede krav blev således garanteret, underskuddet blev inddækket, insolvensbehandlingen blev midlertidigt afværget, og GfW kunne fortsætte driften.
- (34) I perioden fra den 1. november 2000 til den 31. december 2000 tilbagebetalte WAK 1 440 446,92 EUR på lånet. I perioden fra 2001 til 2005 fortsatte GfW driften og afdrog regelmæssigt på lånet fra WAK, i alt 3 728 969,40 EUR. I 2001 betalte GfW desuden i alt 149 757,16 EUR i renter til WAK.
- (35) Som følge af et fald i omsætningen på GfW's normale forretningsområder samt utilstrækkelig kapitalisering besluttede GfW at indstille alle aktiviteter og likvidere GfW pr. 31. december 2004. Det resterende lager på de øvrige forretningsområder blev solgt. Hele provenuet blev anvendt til at tilbagebetale WAK. Det blev aftalt med køberen (en privatperson), at værdien af hele det resterende lager i henhold til lagerlisten pr. 31. december 2004 ville blive overført til WAK ved udgangen af 2005. Værdien ville være den oprindelige købsværdi på 79 579,79 EUR.
- (36) GfW blev opløst pr. 1. juni 2005 og slettet af handelsregistret i 2006. Der er ingen retssuccessor eller retlig enhed, fra hvem støtten kan tilbagesøges.
- (37) Pr. 31. december 2005 var 9 897 154,65 EUR af lånet blevet tilbagebetalt, og der var blevet indbetalt

793 994,99 EUR i renter. Efter realisering af GfW's resterende aktiver (87 079,79 EUR) blev WAK's resterende udestående fordringer på ca. 313 000 EUR erklæret uerholdelige og afskrevet. Den del af lånet, der aldrig blev tilbagebetalt, beløb sig således til i alt 5 318 441,60 EUR (det oprindelige afkald på fordringer på 5 005 441,60 EUR samt de udestående fordringer efter likvidationen på 313 000 EUR).

II.7. Støttens form og intensitet

- (38) WAK's lån til GfW på 15 302 696,25 EUR blev udbetalt i flere trancher i 1999 med en løbetid på 12 til 18 måneder:

	(EUR)
11.11.1999	5 936 061,62
25.11.1999	6 868 777,04
1.12.1999	585 429,72
13.12.1999	112 110,66
17.12.1999	1 800 317,21
<i>I alt</i>	15 302 696,25

- (39) Anvendte rentesatser:

4. kvartal 1999	3,28 %
1. kvartal 2000	3,51 %
2. kvartal af 2000	4,15 %
3. kvartal 2000	4,80 %
4. kvartal 2000	5,15 %
2001	4,55 %-5,25 %

- (40) Den 11. november 1999 modtog leverandørerne et forskud på 80 % af den aftalte købesum. Som følge af det forlængede ejendomsforbehold, som en række af leverandørerne fik, og som ikke bortfaldt ved forarbejdning, blanding eller blanding, blev en del af lageret desuden anvendt som sikkerhed for disse leverandørers resterende krav på 20 %. Det blev ligeledes aftalt at give WAK sikkerhed i lagrene. Som følge af ejendomsforbeholdet havde WAK imidlertid kun et sekundært krav i en del af lageret, så længe fordringerne med ejendomsforbehold ikke blev indfriet. GfW og selskabets kreditorer, herunder WAK som den største, var derfor mest sårbare over for prisudsving.

- (41) Rentebetalingen på WAK's lån til GfW var begrænset: fra den 11. november 1999 til den 31. december 1999 (3,28 %), fra den 1. januar 2000 til den 31. december 2000 (3,51 %-5,15 %) og fra den 1. januar 2001 til den 31. december 2001 (4,55 %-5,25 %). Der blev ikke opkrævet yderligere renter efter den 31. december 2001.
- (42) I lyset af den risiko, som WAK løb ved at låne penge til GfW, skulle fonden have opkrævet en stor risikopræmie ud over den almindelige rentesats. Da en sådan risikopræmie ikke blev lagt oven i renten, forelå der et støtteelement på lånetidspunktet. Dette støtteelement kan beregnes som forskellen mellem den anvendte rentesats og markedsrenten samt den risikopræmie, som skulle have været opkrævet.
- (43) Ifølge Kommissionens meddelelse om metoden for fastsættelse af referencesatsen og kalkulationsrenten⁽⁸⁾ som ændret ved Kommissionens meddelelse om en teknisk tilpasning af metoden for fastsættelse af referencesatsen og kalkulationsrenten⁽⁹⁾, der var gældende i den pågældende periode, lå Tysklands basisreferencesats på mellem 5,23 % og 6,33 %. Det anføres i meddelelsen, at den fastsatte referencesats er en minimumssats, der kan forhøjes i tilfælde af særlige risici (f.eks. en virksomhed i vanskeligheder, tilfælde hvor den sikkerhed, bankerne normalt kræver, ikke er stillet osv.). I sådanne tilfælde kan præmien sættes op til 400 basispoint og endda mere, hvis ingen privat bank ville have accepteret at yde det omhandlede lån.
- (44) Ifølge Tyskland lå de tyske bankers rentesatser i samme periode for lignende lån på mellem 5,25 % og 6,50 % (VR-Bank Südliche Winstrasse e.G.) og 5,40 % og 6 % (Die Kreissparkasse Bad Dürkheim).
- (48) Ved en vurdering efter de kriterier, der gælder for private kreditorer, vurderes det, om en privat kreditor på de samme markedsvilkår ville have handlet eller har handlet på samme måde som den offentlige kreditor. I den foreliggende sag beløb de private kreditorers krav på GfW sig til 5,5 mio. EUR i alt pr. 31. oktober 2000, men ingen af de private kreditorer gav afkald på deres fordringer. Det fremgik ganske rigtigt af rapporten fra en uafhængig revisor, at det var økonomisk rentabelt for WAK at efterstille og give afkald på en del af fondens krav, men det forklarede ikke, hvorfor ingen af de andre kreditorer var villige til at give afkald på deres fordringer.
- (49) Ved indledningen af den formelle undersøgelsesprocedure konkluderede Kommissionen, at det ved indledningen af proceduren ikke kunne udelukkes, at WAK's efterstilling og afkald på krav (lånet til GfW og fremtidige rentebetalinger på dette lån) ikke var i overensstemmelse med de kriterier, der gælder for private kreditorer, da efterstillingen og afkaldet på krav syntes at gå ud over det absolut nødvendige og at være til alt for stor fordel ikke blot for GfW, men også for andre kreditorer (hovedsagelig vinproducenterne og vinhandlerne), hvis fordringer blev indfriet fuldt ud.
- (50) Indledningen af den formelle undersøgelsesprocedure blev udvidet til at omfatte ydelsen af lånet. Der blev navnlig udtrykt tvivl om, hvorvidt lånet var blevet ydet på markedsvilkår (ingen risikopræmie) og med tilstrækkelig sikkerhedsstillelse.
- (51) Ved udvidelsen af den formelle undersøgelsesprocedure blev der på ny udtrykt tvivl om, hvorvidt der muligvis var blevet ydet statsstøtte til vinproducenterne og vinhandlerne. De oplysninger, der forelå på daværende tidspunkt, tydede på, at den pris, der blev betalt for druemosten, lå over den relevante markedspris, at formålet med transaktionen ikke var at maksimere indtjeningen, men at støtte markedet for vin og druemost, og at den sikkerhed, som vinproducenterne og vinhandlerne fik stillet i salgskontrakterne, var usædvanligt fordelagtig.

II.8. Foranstaltningens varighed

- (45) Engangsforanstaltning

II.9. Begrundelse for indledning af den formelle undersøgelsesprocedure

- (46) Kommissionen indledte den formelle undersøgelsesprocedure i henhold til artikel 108, stk. 2, i TEUF, da den havde mistanke om, at efterstillingen og afkaldet på krav kunne udgøre statsstøtte i henhold til artikel 107 i TEUF.
- (47) Kommissionen havde navnlig på grundlag af de foreliggende oplysninger ved indledningen af den formelle undersøgelsesprocedure undersøgt, om efterstillingen og afkaldet på krav skete efter de kriterier, der gælder for private kreditorer.
- (52) Denne tvivl med hensyn til prisen blev bekræftet ved gennemgang af en række dokumenter fremsendt af Tyskland efter indledningen af proceduren, som viste et udsving i prisen pr. l bordvin (eksklusive moms) i 1999 i Pfalz-Rheinhausen-regionen fra en mindstepris på 0,26 EUR (oktober/november) over 0,30 EUR (juni til september) og 0,35 EUR (april) til en maksimumspris på 1,10 EUR (februar, juni, november/december). Den laveste markedspris for bordvin på lånetidspunktet var således 0,26 EUR/l.
- (53) Den fordelagtige købspris på 0,38 EUR/l syntes derfor at ligge over den laveste markedspris på ca. 0,26 EUR/l.

⁽⁸⁾ EFT C 273 af 9.9.1997, s. 3.

⁽⁹⁾ EFT C 241 af 26.8.1999, s. 9.

III. KLAGER OG OPLYSNINGER FRA TREDJEPARTER

- (54) Kommissionen fik oplyst, at ovennævnte afkald på krav blev finansieret med WAK-midler. Delstaten Rheinland-Pfalz, den offentlige myndighed, der finansierer WAK, havde efter forlydende undersøgt muligheden for kapitaltilførsel på grund af WAK's reducerede kapitalgrundlag, men besluttede i sidste ende ikke at gøre det.
- (55) Kommissionen modtog en klage om påstået statsstøtte i forbindelse med WAK's afkald på krav. Klageren anførte, at GfW konkurrerede på markedet for vindestillater, og at GfW's konkurrenter som følge af afkaldet på fordringer på dette selskab ville få meget svært ved at sælge deres egne produkter. Klageren fremlagde en række avisartikler om WAK's afkald på fordringer på GfW.
- (56) Samme klager fremsendte ligeledes et brev, som klageren havde modtaget fra den offentlige anklagemyndighed i Kaiserslautern (det centrale kontor for økonomisk kriminalitet) som svar på et brev fra klageren. I brevet fra den offentlige anklagemyndighed i Kaiserslautern opsummeres oplysningerne modtaget fra klageren i form af avisartikler og udtalelser, og klageren oplyses om, at der på baggrund af de modtagne oplysninger ikke er grundlag for at indlede en strafferetlig efterforskning (*strafrechtliches Ermittlungsverfahren einzuleiten*).

IV. BEMÆRKNINGER FRA INTERESSEREDE PARTER

- (57) Kommissionen har ikke modtaget bemærkninger under den formelle undersøgelsesprocedure.
- (58) De mange breve fra klageren efter indledningen af proceduren indeholdt ikke nye oplysninger eller argumenter.

V. BEMÆRKNINGER FRA TYSKLAND

V.1. Støtteelementet på tidspunktet for lånets tildeling

- (59) Tyskland har fremsendt fyldestgørende oplysninger om vilkårene for det lån, som WAK ydede til GfW, og disse oplysninger fremgår af beskrivelsen af støtteforanstaltningen i afsnit II.
- (60) I sine bemærkninger medgiver Tyskland, at den rentesats, som WAK anvendte for lånet til GfW, lå under markedsrenten. Tyskland erkender, at forskellen mellem markedsrenten og den anvendte rentesats udgør statsstøtte til GfW i henhold til artikel 107, stk. 1, i TEUF.
- (61) Tyskland dokumenterer ligeledes, at GfW blev likvideret og opløst pr. 1. juni 2005. Det resterende lager på de øvrige forretningsområder blev solgt. Hele provenuet blev

anvendt til at tilbagebetale WAK. Det blev aftalt med køberen (en privatperson), at værdien af hele det resterende lager i henhold til lagerlisten pr. 31. december 2004 ville blive overført til WAK ved udgangen af 2005. Værdien ville være den oprindelige købsværdi på 79 579,79 EUR. GfW blev slettet af handelsregistret i 2006, og der er ingen retssuccessor eller retlig enhed, fra hvem støtten kan tilbagesøges. Tyskland anfører, at det ifølge fast retspraksis⁽¹⁰⁾ således ikke er muligt at tilbagesøge støtten.

- (62) Tyskland forsikrer, at GfW's tildeling af et enkelt, udvidet eller forlænget ejendomsforbehold til vinproducenterne og vinhandlerne ved salget af druemosten var i overensstemmelse med almindelig forretningspraksis. Tyskland forsikrer ligeledes, at det også var i overensstemmelse med almindelig forretningspraksis at acceptere de sikrede aktiver som sikkerhed på trods af ejendomsforbeholdet, som WAK gjorde i forbindelse med lånet til GfW.
- (63) Tyskland anfører desuden, at GfW's køb af druemost i efteråret 1999 skete til markedspris, da 60 % af druemosten var druemost af høj kvalitet (mindst 60 oechslegrader) og ikke druemost til almindelig bordvin som antaget ved indledningen af proceduren. Ifølge Tyskland er kvalitetskravene ved produktion af mousserende vin højere end for bordvin (henholdsvis mindst 60 og 44 oechslegrader). De resterende 40 % af druemosten var druemost til almindelig bordvin og blev købt for at drage fordel af de fordelagtige betingelser for forebyggende destillation.
- (64) I sine bemærkninger understreger Tyskland, at GfW's markedsføringskoncept for 60 % af lagerets vedkommende var baseret på indkøb af druemost af høj kvalitet i store mængder og efterfølgende forarbejdning til homogene partier af råvin til fremstilling af mousserende vin (Sektgrundwein) i overensstemmelse med vinproducenternes krav til homogenitet og kvalitet. Råvin til fremstilling af mousserende vin kræver et lavt SO₂-niveau og et højt frugtsyreniveau. Det kunne kun opnås, hvis druemosten blev købt i efteråret og GfW selv forarbejdede druemosten til råvin.

- (65) Ifølge oplysningerne fra Tyskland var basisprisen på markedet for råvin til fremstilling af mousserende vin pr. liter druemost med 60 oechslegrader 0,312 EUR/l. Der blev betalt 0,005 EUR/l for hver yderligere oechslegrad (op til maksimalt 80 oechslegrader). Vinproducenterne og vinhandlerne blev betalt for deres druemost af høj kvalitet, der udgjorde 60 % af den indkøbte druemost, i overensstemmelse med dette princip.

⁽¹⁰⁾ Domstolens dom af 21.3.1990, Belgien mod Kommissionen (Tubemeuse), sag C-142/87, Sml. I, s. 959.

(66) Tyskland henviser i denne forbindelse til det relevante marked. Efter Tysklands opfattelse kan markedsprisen for almindelig bordvin ikke anvendes som benchmark for disse 60 % af lageret, da det relevante marked for GfW ikke er markedet for almindelig bordvin, men markedet for råvin af høj kvalitet til fremstilling af mousserende vin. Tyskland henviser ligeledes til teorien om efterspørgselssubstitution, ifølge hvilken to produkter ikke handles på det samme marked, hvis det ene produkt ikke kan erstattes af det andet, selv om prisen på det ene produkt ændres. I den foreliggende sag indebærer de specifikke krav til druemost og råvin til fremstilling af mousserende vin, at det ikke er muligt at erstatte disse produkter med druemost til almindelig bordvin eller bordvin, selv om prisen for bordvin faldt betydeligt. Et fald i prisen på bordvin vil således ikke påvirke prisen på druemost til fremstilling af mousserende vin, da produkterne ikke er indbyrdes substituerbare.

(67) Ifølge importstatistikkerne fra den tyske forening af vinproducenter (Deutsche Weinbauverband) for 1998-2001 var markedsprisen for importeret hvidvin, der på grund af sin høje kvalitet er egnet til fremstilling af mousserende vin, 0,38 EUR/l, hvilket er betydeligt højere end den anførte pris for bordvin på 0,26 EUR/l. Tyskland konkluderer i sine bemærkninger, at der er to adskilte markeder, et for almindelig bordvin og druemost til bordvin og et andet for råvin og druemost af høj kvalitet til fremstilling af mousserende vin.

(68) Ifølge Tyskland bør det derfor konkluderes, at det relevante marked for den vin, der ikke blev leveret til destillation, er markedet for råvin af høj kvalitet til fremstilling af mousserende vin, hvor der kunne opnås langt højere priser (0,38 EUR/l) i forhold til markedsprisen for almindelig bordvin (0,26 EUR/l). Tyskland udleder derfor heraf, at den pris, som GfW betalte for druemosten, var i overensstemmelse med markedsprisen på det relevante marked, og at fortjenstmargenen var sædvanlig.

(69) GfW havde desuden til hensigt at deltage i EU's oplagrings- og destillationsordninger (GfW havde allerede tidligere tilbudt vinproducenterne tjenester af denne art). I henhold til oplagringsordningen blev der betalt 0,06 EUR/l for 20 % af lageret, der efterfølgende skulle sælges som råvin til fremstilling af mousserende vin. I henhold til destillationsordningen blev der betalt 0,50-0,55 EUR/l for de 40 % af lageret, der blev leveret til destillation.

(70) Tyskland er af den opfattelse, at det syntes muligt at tjene på disse aktiviteter, da WAK ydede lånet til GfW. På den ene side havde GfW til hensigt at levere 40 % af den indkøbte druemost til forebyggende destillation i december 1999 til en destillationspris, der var betydeligt højere end købsprisen (0,50-0,55 EUR/l), og på den anden side blev det forventet, at producenterne af mousserende vin ville betale forholdsvis høje priser (0,36-0,41 EUR/l) for store homogene partier af råvin af garanteret høj kvalitet. Tyskland anfører, at GfW kunne have opnået en gennemsnitlig salgspris på 0,44-0,46 EUR/l,

hvilket er langt højere end gennemsnitsprisen på 0,38 EUR/l, der blev betalt til vinproducenterne og vinhandlerne.

(71) Planlægningen var baseret på følgende antagelser vedrørende målpriserne:

	Mængde	Pris/l i EUR
Destillation	40 %	0,50-0,55
EU-støtte til oplagring af vin/druemost (1 år): 0,06 EUR/l og efterfølgende salg som råvin til fremstilling af mousserende vin	20 %	0,435
Salg som råvin til fremstilling af mousserende vin	40 %	0,375

(72) Baseret på disse antagelser blev den gennemsnitlige salgspris anslået til 0,44-0,46 EUR/l.

(73) Ovennævnte salgsprognose lå til grund for følgende indtjeningsberegning:

	Pris/l i EUR
Købspris og forarbejdning	0,37-0,38
Indtjening ved salg som råvin til fremstilling af mousserende vin, destillation, støtte til oplagring	0,44-0,46
Forventet indtjening	0,06-0,09

(74) Den samlede indtjening blev anslået til ca. 2,64-3,96 mio. EUR ved en samlet mængde på ca. 44 mio. l.

(75) Tyskland gør ligeledes opmærksom på, at den markedspris for bordvin, som Europa-Kommissionen anfører i åbningsskrivelserne (0,26 EUR/l), er mindsteprisen for bordvin i november 1999. Markedsprisen for bordvin i november 1999 lå reelt på mellem 0,26 EUR og 0,56 EUR/l. Det var desuden den samlede prisspredning for hele 1999. I 2000 svingede priserne mellem 0,20 EUR og 0,41 EUR/l. Tyskland understreger ligeledes, at 60 % af den druemost, som GfW købte, málte 81 oechslegrader i gennemsnit, hvilket lå langt over kravet til bordvin på 44 oechslegrader, og det blev naturligvis afspejlet i den pris, som GfW betalte for druemosten.

V.2. Støtteelementet på tidspunktet for efterstilling af krav og afkald på krav

(76) Ifølge Tyskland blev det på baggrund af et midlertidigt regnskab udarbejdet i november 2000 fastslået, at GfW

var truet af insolvens. GfW havde på daværende tidspunkt et underskud i regnskabet på ca. 6 mio. EUR, hvilket blev bekræftet ved udarbejdelsen af årsregnskabet for 2000. Dette underskud skyldtes, at værdien af GfW's resterende lager var faldet som følge af et kraftigt fald i markedspriserne, hvilket betød, at GfW kun kunne sælge selskabets lager til en lavere pris end oprindelig anslået.

- (77) Ifølge oplysningerne fra Tyskland havde WAK pr. 31. oktober 2000 stadig krav på ca. 10 mio. EUR på GfW. WAK havde sikkerhed i GfW's sikrede aktiver, der var vurderet til 5,7 mio. EUR på daværende tidspunkt. Vinproducenterne og vinhandlerne havde ejendomsforbehold (enkelt, udvidet eller forlænget) i disse aktiver, hvilket ifølge de tyske myndigheder ville give dem en fortrinsstilling i tilfælde af insolvens. Ifølge Tyskland ville GfW i tilfælde af en insolvensbehandling være nødsaget til at afvikle betalingen til vinproducenterne og vinhandlerne på ca. 3,5 mio. EUR inden betaling af de øvrige kreditorer.
- (78) For at rette op på dette underskud i tide og forhindre indledning af insolvensbehandlingen, jf. § 64 i den tyske lov om selskaber med begrænset ansvar GmbHG (tidligere udgave) sammenholdt med § 19 i InsO, var det tvingende nødvendigt at gribe ind.
- (79) Tyskland understreger, at WAK som hovedkreditor med en ringere sikkerhed havde stor interesse i at forhindre den umiddelbart forestående insolvens. Fonden forsøgte derfor at få vinproducenterne og vinhandlerne til at gå med til at give afkald på en del af deres fordringer og aftalte derudover følgende med GfW den 4. december 2000:
- at efterstille krav svarende til underskuddet, når vinproducenterne og vinhandlerne havde indvilliget i at give afkald på 90 % af deres resterende fordringer
  - at give afkald på krav svarende til det efterstillede beløb, men kun hvis det skulle vise sig nødvendigt.
- (80) På trods af en vellykket indledning af forhandlingerne med flertallet af vinproducenterne og vinhandlerne, der indvilligede i at give afkald på deres fordringer, lykkedes det i sidste ende ikke for GfW at få aftalen i hus, da en række vinproducenter og vinhandlere og deres advokater slog sig sammen mod GfW. De var ikke villige til at give afkald på deres fordringer, da deres fordringer var privilegerede som følge af deres udvidede eller forlængede ejendomsforbehold, og de indgav klager. Disse klager blev behandlet af retten, der stillede forslag til forligsaftaler. Ifølge forligsaftalerne skulle GfW indfri 70 % af de resterende fordringer, og der skulle gives afkald på 30 %.

Retten fastslog endvidere, at GfW skulle erlægge 80 % af retsgebyrerne. Andre retter foreslog lignende forligsaftaler. I lyset heraf havde GfW ikke længere noget grundlag for at forvente, at vinproducenterne og vinhandlerne ville gå med til at give afkald på 90 % af deres resterende fordringer. Flere vinproducenter og vinhandlere erklærede desuden nu, at de ville kræve 100 % tilbagebetaling af de resterende 20 %. Det forhold, at 1 700 af de 2 700 vinproducenter og vinhandlere allerede havde erklæret sig indforstået med at give afkald på en del af deres fordringer, var ikke længere relevant, idet der i henhold til § 305a i den tyske lov om insolvens ikke kan ske en udenretlig tvistbilæggelse (*außergerichtliche Einigung*) for at undgå en insolvensbehandling, hvis blot én enkelt kreditor beslutter at lade tvangsfuldbyrdselsen udføre efter indledningen af forhandlingerne om den udenrettlige tvistbilæggelse.

- (81) Den 21. februar 2001 aftalte WAK derfor med GfW, at WAK ville inddække underskuddet for 2000 ved at give afkald på en del af sine krav til et beløb af 5 005 441,60 EUR, at der ikke ville blive opkrævet renter af den resterende gæld i perioden fra den 1. januar 2001 til den 31. december 2001, og at vinproducenterne og vinhandlerne ville blive indfriet fuldt ud. Sikkerheden af de ikkeefterstillede krav blev garanteret. GfW's underskud blev inddækket, insolvensbehandlingen blev afværget, og GfW kunne fortsætte driften.
- (82) Tyskland hævder, at efterstillingen og afkaldet på krav var i overensstemmelse med de kriterier, der gælder for private kreditorer, og henviser i denne forbindelse til relevant retspraksis.
- (83) Det kan være nødvendigt at give delvis afkald på tilbagebetalingen for at forøge det beløb, der inddrives⁽¹¹⁾. En privat kreditor vil forsøge at mindske sine tab. Hvis en fordring ikke var tilstrækkelig sikret, ville en aftale om at udsætte tilbagebetalingen øge mulighederne for tilbagebetaling uden tab, da skyldneren ville få mulighed for at overvinde krisen og rette op på sin økonomiske situation⁽¹²⁾. I Rettens HAMSADOM undsiger Retten Kommissionens tidligere praksis med at kræve, at private og offentlige kreditorer giver afkald på en ligelig del af fordringerne i forhold til deres andel af gælden. Retten fastslog derimod, at de kriterier, der gælder for private kreditorer, også finder anvendelse i forbindelse med gældsregering, når forholdet mellem de forskellige kreditorer er asymmetrisk. Retten understreger, at det er afgørende, om kravet er pantesikret, privilegeret eller simpelt, dvs. hvilken rangorden de forskellige kreditorers fordringer har. Retten fastslog, at en offentlig kreditor handler som en privat kreditor, når den offentlige kreditor beslutter at give delvis afkald på tilbagebetalingen på baggrund af en grundig og rimelig vurdering

⁽¹¹⁾ Domstolens dom af 29.4.1999, Spanien mod Kommissionen, sag C-342/96, Sml. 1999 I, s. 2459.

⁽¹²⁾ Domstolens dom af 22.11.2007, Spanien mod Lenzing, sag C-525/04, Sml. 2007 I, s. 9947.

af, hvor stort et beløb, der vil kunne tilbagesøges, risikoen for afvikling og mulighederne for genopretning af virksomheden ⁽¹³⁾. Endelig henviser Tyskland til Kommissionens beslutning i Huta Cynku-sagen, hvor Kommissionen besluttede, at der ikke kan være tale om nogen fordel og derfor ikke om statsstøtte, hvis omstrukturen giver et mere indbringende resultat end likvidationen ⁽¹⁴⁾.

- (84) På denne baggrund gør Tyskland gældende, at både efterstillingen og afkaldet på krav — henset til WAK's position som hovedkreditor og fondens ringere sikkerhed i forhold til vinproducenterne og vinhandlerne — var i overensstemmelse med de kriterier, der gælder for private kreditorer, og dermed ikke udgør statsstøtte. WAK ville have tabt mindst det samme og sandsynligvis et betydeligt større beløb af fondens resterende fordringer i tilfælde af en insolvensbehandling.
- (85) WAK ville kun få fuld sikkerhed i det resterende lager og kunne sikre en større tilbagebetaling af fondens resterende fordringer end ved en insolvensbehandling ved at forhindre GfW's insolvens og indfri vinproducenternes og vinhandlernes resterende fordringer.
- (86) Ud fra en forhåndsbetragtning var WAK's adfærd ifølge Tyskland korrekt, navnlig da det lykkedes fonden at sikre en større tilbagebetaling ved at konvertere fondens begrænsede sikkerhed til en primær sikkerhedsret og forhindre GfW's umiddelbart forestående insolvens. Ifølge Tyskland ville enhver privat bank have handlet på samme måde i den samme situation.
- (87) Ifølge de tyske myndigheder ville en forhåndsevaluering af GfW's regnskaber have vist, at WAK ved en videreførelse af GfW ville kunne få tilbagebetalt 5 112 918,81 EUR. Hvis der derimod var blevet indledt en insolvensbehandling mod GfW, ville WAK kun kunne få tilbagebetalt højst 2,4 mio. EUR. Forskellen er således mindst 2,7 mio. EUR.
- (88) Dette bekræftes i en rapport af 3. februar 2003, som er udarbejdet af en uafhængig revisor ⁽¹⁵⁾ på foranledning af WAK og forelagt af de tyske myndigheder. Det konkluderes i rapporten, at det var økonomisk rentabelt for

WAK at efterstille fondens krav, at give afkald på en del af fondens krav svarende til ovennævnte beløb og at give afkald på fremtidige rentebetalinger. Tyskland anførte følgende grunde til denne konklusion:

- Hvis WAK ikke havde efterstillet og givet afkald på fondens krav og rentebetalingerne, ville GfW være nødsaget til at indgive en insolvensbegæring, og GfW var blevet opløst. WAK's fordringer skulle i så fald indfries ved salg af GfW's lagre.
- Hvis selskabet var blevet opløst, ville værdien af GfW's lagre være faldet. Provenuet af salget af lagrene ville kun have udgjort ca. 50-70 % af den bogførte værdi. Under hensyntagen til sikkerhedsret-tighederne ville provenuet således have udgjort mellem 1,84 mio. EUR og 2,4 mio. EUR.
- Insolvensbehandlinger er dyre.
- I henhold til den tyske lov om insolvens (InsO) er produkter behæftet med ejendomsforbehold omfattet af udtagelsesretten, men kurator kan vælge mellem opfyldelse af kontrakten og udtagelse af aktiver (§ 103 i InsO). Udtagelse af aktiver er kun muligt, hvis kurator nægter at opfylde kontrakten. I så fald kan kreditor hæve kontrakten og kræve udtagelse af aktiverne og er berettiget til erstatning for manglende opfyldelse af kontrakten. Forskud kan modregnes. GfW har til gengæld krav på tilbagebetaling af allerede gennemførte betalinger, som kan modregnes i erstatningen for manglende opfyldelse af kontrakten.
- Efter WAK's efterstilling af en del af fondens krav var det derimod juridisk muligt for GfW at undgå en insolvensbehandling, og efter WAK's afkald på en del af fondens krav og rentebetalingerne beløb WAK's udestående fordringer sig til 5,15 mio. EUR, som fonden kunne forvente at få tilbagebetalt, da GfW kunne fortsætte driften.
- Det understreges ligeledes, at hvis der var blevet indledt en insolvensbehandling, kunne GfW have gjort indsigelse mod tilbagebetalingerne på WAK's lån til GfW på 1 440 476,92 EUR i perioden fra den 1. november til den 31. december 2000 i henhold til insolvensreglerne. WAK ville således have været nødsaget til at tilbagebetale disse midler.

⁽¹³⁾ Retten i Første Instans' dom af 11.7.2002, HANSA mod Kommissionen, sag T-152/99, Sml. 2002 II, s. 3049.

⁽¹⁴⁾ Kommissionens beslutning 2008/142/EF af 25. september 2007 om statsstøtte C 32/06 (tidligere N 179/06) gennemført af Polen til fordel for Huta Cynku Miasteczko Śląskie SA (EUT L 44 af 20.2.2008, s. 36).

⁽¹⁵⁾ Wirtschaftsprüfungsgesellschaft Falk & Co. GmbH.

- (89) Tyskland understreger, at en efterfølgende vurdering viser, at efterstillingen og afkaldet på krav var en mere økonomisk rentabel løsning, da fonden således fik tilbagebetalt 4 670 517,65 EUR ved at forhindre GfW's insolvens, hvilket var mere end de højst 2,4 mio. EUR, der var sikkerhed for ved en insolvensbehandling.
- (90) Tyskland konkluderer, at efterstillingen og afkaldet på krav var i overensstemmelse med de kriterier, der gælder for private kreditorer, og at der ikke blev ydet statsstøtte til vinproducenterne og vinhandlerne i forbindelse med WAK's efterstilling og afkald på krav.

VI. VURDERING AF STØTTEN

VI.1. Fælles markedsordning

- (91) Indtil Rådets forordning (EF) nr. 479/2008 af 29. april 2008 om den fælles markedsordning for vin⁽¹⁶⁾ trådte i kraft, var vinavl og -fremstilling omfattet af forordning (EF) nr. 1493/1999. I henhold til artikel 71 i forordning (EF) nr. 1493/1999 anvendes EF-traktatens artikel 87, 88 og 89 (nu artikel 107, 108 og 109 i TEUF) på produktion af og handel med de af forordningen omfattede produkter. Før den 31. juli 2000 var vinavl og -fremstilling omfattet af forordning (EØF) nr. 822/87. I henhold til artikel 76 i forordning (EØF) nr. 822/87 anvendes EF-traktatens artikel 92, 93 og 94 (nu artikel 107, 108 og 109 i TEUF) på produktion af og handel med de produkter, der er omfattet af forordningens artikel 1. De her omhandlede foranstaltninger skal derfor undersøges på grundlag af statsstøttereglerne.

VI.2. Statsstøtte som omhandlet i artikel 107, stk. 1, i TEUF

- (92) Artikel 107, stk. 1, i TEUF forbyder statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, i det omfang den påvirker handelen mellem medlemsstaterne.
- (93) WAK er en offentligretlig juridisk person og finansieres til dels af midler fra delstaten Rheinland-Pfalz og til dels gennem skattelignende indtægter. Foranstaltningen finansieres således ved hjælp af statsmidler.
- (94) Støtte til en virksomhed anses for at påvirke handelen mellem medlemsstaterne, når den pågældende virksomhed er aktiv på et marked, der er åbent for

samhandel inden for EU⁽¹⁷⁾. Der foregår en omfattende samhandel med landbrugsprodukter i Unionen. Foranstaltningen kan derfor påvirke handelen mellem medlemsstaterne⁽¹⁸⁾.

- (95) Domstolen har udtalt, at det med henblik på at vurdere, hvorvidt en statslig foranstaltning skal anses for at være støtte i henhold til artikel 107, stk. 1, i TEUF, også må fastlægges, hvorvidt den virksomhed, foranstaltningen er rettet til, opnår en økonomisk fordel, som den ikke ville have opnået på sædvanlige markedsbetingelser⁽¹⁹⁾, og/eller om foranstaltningen gjorde det muligt for virksomheden at undgå omkostninger, der normalt skulle have været afholdt af virksomhedens egen kapital⁽²⁰⁾. Dette ville rent faktisk være tilstrækkeligt til at afgøre, om der er risiko for konkurrenceforvridning⁽²¹⁾.

VI.2.1. Støtte til *Gesellschaft für Weinabsatz (GfW)*

VI.2.1.a. Lånet fra WAK

- (96) Lånet fra WAK på 15 302 696,25 EUR blev ydet i efteråret 1999. GfW blev opkrævet en rente på mellem 3,28 % og 5,25 % i lånets løbetid. Der blev ikke opkrævet nogen risikopræmie. I den pågældende periode lå Tysklands basisreferencesats på mellem 5,23 % og 6,33 %.
- (97) Tyskland er enig med Kommissionen i, at lånet ikke blev ydet på markedsvilkår. Var lånet blevet ydet på markedsvilkår, ville basisrenten have været højere, og der ville være blevet opkrævet en risikopræmie henset til den begrænsede sikkerhedsstillelse for lånet.
- (98) Det kan konkluderes, at lånet til GfW indeholdt et statsstøtteelement i henhold til artikel 107, stk. 1, i TEUF, da GfW opnåede en økonomisk fordel, som selskabet ikke ville have opnået på sædvanlige markedsbetingelser. Dette støtteelement beregnes som forskellen mellem den anvendte rentesats og referencesatsen samt en passende risikopræmie.

(99) Eventuel overførsel af støtte til retssuccessorer

- (17) Se navnlig Domstolens dom af 13.7.1988, Frankrig mod Kommissionen, sag C-102/87, Sml. 1988 I, s. 4067.
- (18) Tysklands samlede vinhandel på det indre marked i 1999 bestod af en import på 10 364 600 l og en eksport på 1 881 900 l. Der foreligger ingen data for Rheinland-Pfalz. (Kilde: Federal Statistical Office).
- (19) Domstolens dom af 11.7.1996, SFEI m.fl., sag C-39/94, Sml. 1996 I, s. 3547, præmis 60.
- (20) Domstolens dom af 14.2.1990, Frankrig mod Kommissionen, sag C-301/87, Sml. 1990 I, s. 307, præmis 41.
- (21) Domstolens dom af 17.9.1980, Philip Morris mod Kommissionen, sag C-730/79, Sml. 1980, s. 2671.

⁽¹⁶⁾ EUT L 148 af 6.6.2008, s. 1.

(100) Ifølge Tyskland blev GfW likvideret og opløst pr. 1. juni 2005. Det resterende lager på de øvrige forretningsområder blev solgt. Hele provenuet blev anvendt til at tilbagebetale WAK. Det blev aftalt med køberen (en privatperson), at værdien af hele det resterende lager i henhold til lagerlisten pr. 31. december 2004 ville blive overført til WAK ved udgangen af 2005. Værdien ville være den oprindelige købsværdi på 79 579,79 EUR. GfW blev slettet af handelsregistret i 2006, og der er ingen retssuccessor eller retlig enhed, fra hvem støtten kan tilbagesøges. Tyskland anfører, at det ifølge fast retspraksis⁽²²⁾ således ikke er muligt at tilbagesøge støtten.

(101) Da de resterende aktiver i GfW blev solgt, kan køberen muligvis have draget fordel af støtten til GfW. Den pågældende køber betalte imidlertid den oprindelige købspris, og markedet faldt kraftigt de efterfølgende år, og køberen betalte således tydeligvis som minimum markedsprisen. Kommissionen konkluderer derfor, at der ikke blev overført støtte til køberen af GfW's resterende lager. GfW blev samtidig opløst, og støtten kan derfor ikke tilbagesøges.

VI.2.1.b. WAK's efterstilling af og afkald på krav

(102) Efterstillingen af krav og afkaldet på krav og rentebetalinger blev finansieret med WAK's egne midler og et tilsvarende lån optaget af WAK og kan derfor betragtes som statsfinansieret.

(103) For at vurdere, hvorvidt efterstillingen af krav og afkaldet på krav og rentebetalinger udgør statsstøtte til GfW i henhold til artikel 107, stk. 1, i TEUF, må det også fastlægges, hvorvidt GfW opnåede en økonomisk fordel, som virksomheden ikke ville have opnået på sædvanlige markedsbetingelser, og/eller om foranstaltningen gjorde det muligt for GfW at undgå omkostninger, der normalt skulle have været afholdt af virksomhedens egen kapital. Denne vurdering skal foretages efter de kriterier, der gælder for private kreditorer. Ved en vurdering efter de kriterier, der gælder for private kreditorer, vurderes det, om en privat kreditor ville have handlet eller har handlet på samme måde som den offentlige kreditor.

(104) Ifølge fast retspraksis kan det være nødvendigt at give delvis afkald på tilbagesøgningen for at forøge det beløb, der inddrives. En privat kreditor vil forsøge at mindske sine tab⁽²³⁾. Hvis en fordring ikke var tilstrækkelig sikret, ville en aftale om at udsætte tilbagebetalingen øge mulighederne for tilbagebetaling uden tab, da skyldneren ville få mulighed for at overvinde krisen og rette op på sin økonomiske situation⁽²⁴⁾.

(105) I HANSA⁽²⁵⁾-dommen undsiger Retten Kommissionens tidligere praksis med at kræve, at private og offentlige kreditorer giver afkald på en ligelig del af fordringerne i forhold til deres andel af gælden. Retten fastslog derimod, at de kriterier, der gælder for private kreditorer, også finder anvendelse i forbindelse med gældsrehabilitering, når forholdet mellem de forskellige kreditorer er asymmetrisk. Det hedder i præmis 168 og 169:

»(168) Når en virksomhed, som står over for en væsentlig forringelse af sin økonomiske situation, foreslår en aftale eller en række aftaler om omstrukturering af dens gæld til sine kreditorer med henblik på at genoprette sin økonomiske situation og undgå afvikling, må hver enkelt kreditor træffe et valg dels med hensyn til det beløb, der bliver tilbudt ham i den foreslåede aftale, dels med hensyn til det beløb, som han forventer at kunne opnå i forbindelse med virksomhedens eventuelle afvikling. Dette valg er påvirket af en række faktorer, såsom om kravet er pantesikret, privilegeret eller simpelt, arten og omfanget af eventuel anden sikkerhed, en vurdering af mulighederne for genopretning af virksomheden og det udbytte, han vil kunne opnå ved en afvikling. Hvis det eksempelvis viser sig, at værdien af virksomhedens realiserede aktiver i forbindelse med likvidation af virksomheden alene dækker de pantesikrede og privilegerede fordringer, vil de simple fordringer ikke have nogen værdi. I en sådan situation er det ikke noget reelt offer for en simpel kreditor at give afkald på en væsentlig del af sin fordring.

(169) Heraf følger navnlig, at når de faktorer, som er afgørende for at bestemme værdien af de muligheder, som tilbydes kreditorerne, ikke er kendte, er den blotte omstændighed, at der er en åbenbar ulighed mellem de beløb, som de forskellige grupper af kreditorer har eftergivet, ikke i sig selv tilstrækkelig til at nå til en konklusion hvad angår de grunde, som ledte kreditorerne til at acceptere den foreslåede gældsrehabilitering.»

(106) I HANSA⁽²⁶⁾-sagen fastslog Retten endvidere, at en offentlig kreditor handler som en privat kreditor, når den offentlige kreditor beslutter at give delvis afkald på tilbagesøgningen på baggrund af en grundig og rimelig vurdering af, hvor stort et beløb der vil kunne tilbagesøges, risikoen for afvikling og mulighederne for genopretning af virksomheden. Endelig besluttede Kommissionen i Huta Cynku-sagen⁽²⁷⁾, at der ikke kan være tale om nogen fordel, og derfor ikke om statsstøtte, hvis omstruktureringen giver et mere indbringende resultat end likvidationen.

⁽²²⁾ Jf. fodnote 10.

⁽²³⁾ Jf. fodnote 11.

⁽²⁴⁾ Jf. fodnote 12.

⁽²⁵⁾ Jf. fodnote 13.

⁽²⁶⁾ Jf. fodnote 13.

⁽²⁷⁾ Jf. fodnote 14.

- (107) Ved vurderingen af, om en privat kreditor ville have eller har handlet på samme måde som WAK er det ifølge ovennævnte retspraksis nødvendigt at undersøge de handlemuligheder, som WAK havde, da det blev fastslået, at GfW var truet af insolvens, og hvilke økonomiske følger disse handlemuligheder ville få. Det er derefter ligeledes nødvendigt at foretage den samme undersøgelse for vinproducenterne og vinhandlerne og herefter vurdere, om WAK's situation kan sammenlignes med og vurderes på grundlag af vinproducenternes og vinhandlernes tiltag.
- (108) Da WAK blev underrettet om, at GfW var truet af insolvens, havde fonden to valgmuligheder. Den kunne enten acceptere, at der blev indledt insolvensbehandling, eller forsøge at forhindre dette ved at indgå en aftale med GfW, som ville give GfW mulighed for at fortsætte driften. Ifølge oplysningerne fra Tyskland, der understøttes af en rapport af 3. februar 2003 udarbejdet af en uafhængig revisor (se betragtning 88), er de økonomiske følger af disse to afgørelser ifølge Tyskland følgende: Ved en insolvensbehandling kunne WAK ex-ante forvente at få inddrevet højst ca. 2,4 mio. EUR af fondens krav. Hvis WAK undertegnede en aftale med GfW, hvor fonden gav afkald på en del af sine fordringer og således gav GfW mulighed for at fortsætte driften, kunne WAK ex-ante forvente at få inddrevet ca. 5,1 mio. EUR af fondens krav, dvs. 2,7 mio. EUR mere, hvis GfW fik mulighed for at undgå insolvensbehandling. Hvorvidt vinproducenterne og vinhandlerne var villige til at gøre det samme havde kun en begrænset indvirkning på beregningen af størrelsen af det inddrevne beløb, men ændrede ikke ved resultatet af sammenligningen af de to alternativer.
- (109) Den skønnede tilbagebetalingsgrad på 2,4 mio. EUR i rapporten er baseret på Tysklands antagelse af, at vinproducenternes og vinhandlernes fordringer på 4,4 mio. EUR skulle indfries før WAK's fordringer. Ifølge Europa-Kommissionen er det i henhold til den tyske lov om insolvens kun fordringer fra vinproducenter og vinhandlere med forlænget ejendomsforbehold, der skal indfries før WAK's fordringer. De øvrige fordringer har samme rangorden som WAK's fordringer. Europa-Kommissionens egne beregninger viser imidlertid, at selv hvis WAK's og vinproducenternes og vinhandlernes fordringer alle havde samme rangorden, kunne WAK forvente at få inddrevet højst 4,7 mio. EUR i tilfælde af insolvens (ved en maksimal samlet tilbagebetaling af 6,8 mio. EUR i tilfælde af insolvens, og hvis WAK og vinproducenterne modtog tilbagebetaling i forhold til deres andel af gælden — henholdsvis 10 mio. EUR og 4,4 mio. EUR for WAK og vinproducenterne og vinhandlerne). Det kan derfor konkluderes, at det ex-ante ville være mest fordelagtigt for WAK at give GfW mulighed for at undgå insolvens.
- (110) Regnestykket så derimod helt anderledes ud for vinproducenterne og vinhandlerne. For det første havde de allerede modtaget 80 % af betalingen for de leverede varer. For det andet ville de i henhold til GfW's tilbud kun modtage 10 % af de 20 %, som de stadig havde til gode. Dette betød rent faktisk, at de kun ville modtage yderligere 2 % af den aftalte købspris, hvis de undertegnede aftalen. Det er bestemt mindre, end de kunne forvente ved en insolvensbehandling uanset deres sikkerhedsmæssige stilling (enkelt, udvidet eller forlænget ejendomsforbehold), idet de kunne forvente at modtage 48 % af deres resterende fordringer i gennemsnit (2,1 mio. EUR af de 4,4 mio. EUR, som de stadig havde til gode). Det er således ikke overraskende, at en række af vinproducenterne og vinhandlerne afslog GfW's tilbud. For det tredje må det have været tydeligt, at det ville være i WAK's interesse at give afkald på en del af fondens krav og forhindre insolvens, selv om vinproducenterne og vinhandlerne ikke gjorde det samme, hvilket desuden ville give vinproducenterne og vinhandlerne mulighed for at få inddrevet en større andel af deres resterende fordringer end de tilbødte 10 %. For det fjerde havde flere vinproducenter og vinhandlere allerede anlagt sag mod GfW, og retten havde afsagt dom til deres fordel og pålagt GfW at indfri 80 % af de resterende fordringer.
- (111) Det kan konkluderes, at selv om vinproducenterne og vinhandlerne og WAK alle var GfW's kreditorer, var disse valgmuligheder og resultatet af disse valgmuligheder for WAK og vinproducenterne og vinhandlerne så forskellige, at de ikke kan sammenlignes. Det forhold, at vinproducenterne og vinhandlerne valgte ikke at give afkald på deres fordringer, burde ikke have en negativ indflydelse på vurderingen af, om WAK handlede i overensstemmelse med de kriterier, der gælder for private kreditorer.
- (112) Efter en afvejning af WAK's forskellige valgmuligheder konkluderer Kommissionen, at den delvise efterstilling af og afkald på krav den 4. december 2000 og den 21. februar 2001 på i alt 5 005 441,60 EUR og afkaldet på rentebetalinger pr. 31. december 2000 var den mest fordelagtige valgmulighed for WAK og således i overensstemmelse med de kriterier, der gælder for private kreditorer. Efterstillingen og afkaldet på krav er som betalingshenstand mere fordelagtigt for kreditoren end likvidation. Det følger af retspraksis⁽²⁸⁾, at en offentligretlig kreditor kan afveje fordelene ved at modtage den sum, der tilbydes i henhold til en omstrukturingsaftale, eller den sum, kreditor modtager ved likvidation af virksomheden. GfW opnåede således ikke nogen fordel, som

⁽²⁸⁾ Domstolens dom af 29.4.1999, Spanien mod Kommissionen, sag C-342/96, Sml. 1999 I, s. 2459, præmis 46, Domstolens dom af 29.6.1999, DMT, sag C-256/97, Sml. 1999 I, s. 3913, præmis 24, og Rettens dom af 11.7.2002, HANSA mod Kommissionen, sag T-152/99, Sml. 2002 II, s. 3049, præmis 168.

selskabet ikke ville have opnået på sædvanlige markedsbetingelser, og der blev derfor ikke ydet statsstøtte til GfW som følge af WAK's beslutning om at efterstille og give afkald på en del af fondens krav.

- (113) Ved indledningen af proceduren blev der udtrykt tvivl om, hvorvidt WAK's efterstilling af og afkald på krav var begrænset til et strengt minimum. Ifølge bemærkningerne fra Tyskland gav WAK imidlertid kun afkald på den andel af fondens krav, der var nødvendig for at inddække GfW's underskud for 2000, hvilket var påkrævet i henhold til den tyske lov om insolvens (se betragtning 25) for at undgå en insolvensbehandling og give GfW mulighed for at fortsætte driften. I den første aftale (undertegnet den 4.12.2000) mellem GfW og WAK for at forhindre GfW's insolvens aftalte WAK med GfW, at fonden ville efterstille krav svarende til underskuddet, når vinproducenterne og vinhandlerne havde indvilliget i at give afkald på 90 % af deres resterende fordringer, og give afkald på krav svarende til det efterstillede beløb, hvis det skulle vise sig nødvendigt (se betragtning 79 og 80). Årsagen til, at afkaldet var større end først forventet, var vinproducenternes og vinhandlernes beslutning om ikke at give afkald på nogen af deres fordringer af de grunde, der er anført i ovennævnte betragtning 110, på trods af WAK's og GfW's bestræbelser på at overtale vinproducenterne og vinhandlerne til at yde deres bidrag og hjælpe GfW med at undgå insolvens (se betragtning 79 og 80 vedrørende de tyske bemærkninger). Som nævnt i betragtning 108 havde vinproducenternes og vinhandlernes beslutning om ikke at give afkald på en del af deres resterende fordringer kun en begrænset indvirkning på WAK's økonomiske vurdering og ændrede ikke ved resultatet af denne vurdering, nemlig at det økonomisk set var mest fordelagtigt for WAK at give GfW mulighed for at undgå insolvensbehandling.

- (114) Kommissionen konkluderer derfor, at WAK's delvise efterstilling af og afkald på krav var den mest fordelagtige valgmulighed for WAK og således i overensstemmelse med de kriterier, der gælder for private kreditorer, og at der således ikke blev ydet statsstøtte til GfW i henhold til artikel 107, stk. 1, i TEUF.

VI.2.2. Støtte til vinproducenter og vinhandlere

- (115) Ved indledningen og den efterfølgende udvidelse af den formelle undersøgelsesprocedure blev der rejst en række spørgsmål vedrørende eventuel statsstøtte til vinproducenterne og vinhandlerne. For det første forekom den sikkerhed, som vinproducenterne og vinhandlerne havde fået stillet af GfW på købstidspunktet, at være forholdsvis høj, og der blev udtrykt tvivl om, hvorvidt

denne sikkerhedsstilling egentlig var i overensstemmelse med normal forretningspraksis. For det andet blev det vurderet, at prisen for den indkøbte druemost lå over markedsprisen. For det tredje blev der sat spørgsmålstegn ved vinproducenternes og vinhandlernes beslutning om ikke at give afkald på nogen af deres fordringer, da GfW var truet af insolvens, samt ved WAK's beslutning om at give afkald på en del af fondens fordringer, selv om vinproducenterne og vinhandlerne besluttede ikke at give afkald på 90 % af deres resterende fordringer (20 % af lagerværdien).

VI.2.2.a. På tidspunktet for indkøb af druemost — sikkerhedsstilling

- (116) I bemærkningerne har Tyskland forsikret, at tildelingen af enkle, udvidede eller forlængede ejendomsforbehold til de forskellige vinproducenter og vinhandlere ved købet af druemost var helt i overensstemmelse med almindelig forretningspraksis. Selv om det gav vinproducenterne og vinhandlerne en forholdsvis høj sikkerhed, navnlig vinproducenter og vinhandlere med forlænget ejendomsforbehold, var det i overensstemmelse med almindelig forretningspraksis, og de stod ikke stærkere, end hvis de havde indgået aftaler med en privat køber.
- (117) Kommissionen henviser til de anbefalinger⁽²⁹⁾, som foreningen af tyske vinproducenter og detailhandlere i Trier, foreningen af tyske vinhandlere i Mainz og foreningen af tyske vinproducenter i Bonn (*Der Bundesverband der Deutschen Weinkellereien und des Weinfachhandels e.V., Trier, der Bundesverband der Deutschen Weinkommissionäre e.V., Mainz und der Deutsche Weinbauverband e.V., Bonn*) har registreret hos den tyske konkurrencemyndighed (*Bundeszkartellamt*) i overensstemmelse med § 22, stk. 3, nr. 2, i den tyske lov om forbud mod konkurrencebegrænsninger (*des Gesetzes gegen Wettbewerbsbeschränkungen*)⁽³⁰⁾. Den første version af anbefalingerne blev registreret i 1990 og den nuværende version i 2005. I disse anbefalinger fastslås det klart, at hvis de fulde beløb ikke er betalt ved levering af varen, bør sælger have ejendomsforbehold, indtil det fulde beløb er blevet betalt. I den foreliggende sag varierede den sikkerhed, som vinproducenterne og vinhandlerne fik stillet. Kun vinproducenter og vinhandlere med forlænget ejendomsforbehold havde fuld sikkerhed for betaling. Vinproducenternes og vinhandlernes sikkerhed var således ikke i almindelighed så høj som tilrådet i ovennævnte anbefalinger. Kommissionen accepterer derfor under henvisning

⁽²⁹⁾ http://www.doerr-weinkommission.de/fileadmin/user_upload/agg_doerr.pdf

⁽³⁰⁾ http://www.bundeskartellamt.de/wDeutsch/download/pdf/Merkblaetter/Merkblaetter_deutsch/Konditionenempfehlungen0509.pdf

til anbefalingerne og den faktiske sikkerhedsstilling Tysklands forsikringer om, at den sikkerhed, som vinproducenterne og vinhandlerne fik stillet i denne sag, er almindelig forretningspraksis, og at denne sikkerhed ikke er større end i en almindelig aftale mellem to private aktører og derfor ikke udgør statsstøtte i henhold til artikel 107, stk. 1, i TEUF.

VI.2.2.b. På tidspunktet for indkøb af druemost — prisen for den indkøbte druemost

- (118) Ved indledningen af proceduren blev det anført, at den pris, som GfW betalte, lå over markedsprisen. Prisen for bordvin blev anvendt som markedspris, og referenceprisen var 0,26 EUR/l. Tyskland har i sine bemærkninger forelagt fyldestgørende oplysninger om GfW's forretningspraksis, der viser, at markedet for almindelig bordvin ikke er det relevante marked, og at GfW havde en trestrengt strategi om for det første at købe druemost til bordvin med henblik på deltagelse i EU's destillationsordning (40 % af lageret), for det andet at købe druemost af høj kvalitet med henblik på videresalg på markedet for råvin af høj kvalitet til fremstilling af mousserende vin (60 % af lageret) og for det tredje at deltage i EU's oplagringsordning med 20 % af lageret, inden det blev solgt til fremstilling af mousserende vin. Når Kommissionen skal analysere, om to produkter tilhører det samme marked, tager den udgangspunkt i Kommissionens meddelelse om afgrænsning af det relevante marked i forbindelse med Fællesskabets konkurrenceret⁽³¹⁾. Punkt 7 i meddelelsen har følgende ordlyd: »Ved det relevante produktmarked forstås således markedet for alle de produkter og/eller tjenesteydelser, som forbrugeren anser for indbyrdes substituerbare på grund af deres egenskaber, pris og anvendelsesformål«.
- (119) Markedet for den druemost, der blev købt for at drage fordel af EU's destillationsordning, er naturligvis markedet for almindelig bordvin. Den relevante pris må imidlertid være den pris, der blev betalt for vin leveret til destillation.
- (120) I lighed med alle traditionelle interventionsforanstaltninger til regulering af landbrugsmarkederne er formålet med forebyggende destillation i henhold til artikel 38 i forordning (EØF) nr. 822/87 at forhindre overforsyning af vinmarkedet, og prisen for denne frivillige destillation var således nødt til at være høj nok til at give producenterne incitament til at levere vin til destillation. Den faktiske årlige destillationspris blev fastsat af Rådet til 65 % af den såkaldte orienteringspris.
- (121) Orienteringsprisen blev fastsat af Rådet en gang om året, og prisen blev fastsat med det specifikke formål at understøtte markedet. Det var således nødvendigt at fastsætte

prisen på et tilstrækkelig højt niveau. Ved Rådets forordning (EF) nr. 1676/1999 af 19. juli 1999 om fastsættelse for produktionsåret 1999/2000 af orienteringspriserne for vin⁽³²⁾ fastsattes orienteringspriserne for de forskellige vinkategorier. Prisen for vintype A II (»hvid bordvin fra vinstoksorter af arterne Sylvaner eller Mueller-Thurgau«) blev fastsat til 82,81 EUR/hl og for vintype A III (»hvid bordvin fra vinstoksorter af arten Riesling«) til 94,57 EUR/hl. I henhold til bilag III i Kommissionens forordning (EF) nr. 1681/1999 af 26. juli 1999 om fastsættelse af opkøbspriser og støtte samt visse andre beløb, der for produktionsåret 1999/2000 anvendes i forbindelse med interventionsforanstaltningerne i vinsektoren⁽³³⁾ afhang den nøjagtige beløb, der blev betalt for destillationen, af alkoholgraden af den leverede vin, da Kommissionen beregnede prisen for forebyggende destillation (65 % af orienteringsprisen) pr. alkoholgrad/hl og ikke pr. hl for det pågældende år.

- (122) Kommissionens primære rolle i forbindelse med destillation af vin var at vurdere den aktuelle markedssituation og fastsætte de mængder, som kunne leveres til forebyggende destillation hvert år i de enkelte medlemsstater. Ved Kommissionens forordning (EF) nr. 2367/1999 af 5. november 1999 om åbning af forebyggende destillation som omhandlet i artikel 38 i Rådets forordning (EØF) nr. 822/87 for produktionsåret 1999/2000⁽³⁴⁾ fik Tyskland tildelt 148 000 hl for produktionsåret 1999/2000. Ved Kommissionens forordning (EF) nr. 546/2000 af 14. marts 2000 om ændring af forordning (EF) nr. 2367/1999 om åbning af forebyggende destillation som omhandlet i artikel 38 i Rådets forordning (EØF) nr. 822/87 for produktionsåret 1999/2000⁽³⁵⁾ blev denne mængde forøget til 468 000 hl. Ved forordning (EF) nr. 2367/1999 blev mængden af vin, der kunne leveres til destillation, begrænset til 40 % af produktionen. Ifølge Kommissionens optegnelser destillerede de tyske producenter ca. 400 000 hl under denne ordning.
- (123) Ifølge Tyskland blev der betalt 0,50-0,55 EUR/l for den vin, der blev leveret til destillation. Under hensyntagen til ovennævnte beregningsmetode finder Kommissionen, at den pris, der anføres af Tyskland, er realistisk.
- (124) Kommissionen konkluderer, at der som følge af EU's omfattende intervention på vinmarkedet blev skabt to adskilte markeder, nemlig et marked, hvor der blev betalt en referencepris for vin leveret til destillation, i dette tilfælde 0,50-0,55 EUR/l, og et andet marked, hvor referenceprisen var markedsprisen. Den pris på 0,26 EUR/l, der blev anført i åbningskrivelsen, kan derfor ikke betragtes som den relevante referencepris for den druemost, der blev indkøbt med henblik på destillation.

⁽³²⁾ EFT L 199 af 30.7.1999, s. 7.

⁽³³⁾ EFT L 199 af 30.7.1999, s. 15.

⁽³⁴⁾ EFT L 283 af 6.11.1999, s. 10.

⁽³⁵⁾ EFT L 67 af 15.3.2000, s. 7.

⁽³¹⁾ EFT C 372 af 9.12.1997, s. 5.

- (125) For at bestemme det relevante marked for den druemost, der blev indkøbt med det formål at forarbejde mosten til råvin til fremstilling af mousserende vin, skal det først vurderes, om der er to adskilte markeder for vinen, og om den druemost, som GfW købte, tilhører det samme marked som bordvin. Det er ligeledes nødvendigt at afgøre, om vin af højere kvalitet kunne sælges til højere priser. I sine statistikker henviser Kommissionen altid til forskellige priser afhængigt af vinens kvalitet. Ifølge Kommissionens egne vinekspertes er vinprisen ikke den samme for hvert parti, og de tilgængelige vinstatistikker viser kun gennemsnitspriserne for forskellige vinkvaliteter. Den faktiske pris afhænger af flere forskellige faktorer. De vigtigste faktorer er kvalitet, lagringsperiode, omdømme, efterspørgsel og alkoholgrad/oechslegrader. Oechslegraden angiver modenheden og sukkerindholdet i druerne. Det er vigtigt, da den afgør en vins endelige naturlige alkoholindhold. Ifølge Deutsches Weininstitut kræver fremstillingen af sekt/mousserende vin et højt alkoholindhold i råvinen ⁽³⁶⁾.
- (126) Dette understøtter Tysklands påstande om, at antallet af oechslegrader i druemosten skal være højere, hvis det færdige produkt skal være mousserende vin og ikke bordvin, og at der skulle betales en præmie for druemosten med et højere antal oechslegrader. Kommissionen tilslutter sig derfor Tysklands argument om, at der er tale om adskilte markeder, og at prisen ganske rigtigt må have været højere for druemost til fremstilling af mousserende vin end for druemost til fremstilling af bordvin. Kommissionen accepterer derfor også, at den pris, som GfW betalte på købstidspunktet, ikke kan sammenlignes med prisen for bordvin, 0,26 EUR/l, hvilket skete ved indledningen af proceduren.
- (127) Tyskland har også fremlagt oplysninger om den opnåelige pris på det relevante marked, dvs. markedet for druemost af høj kvalitet til fremstilling af mousserende vin. Ifølge disse oplysninger var basisprisen på markedet for råvin til fremstilling af mousserende vin pr. liter druemost med 60 oechslegrader 0,312 EUR/l. Der blev betalt 0,005 EUR/l for hver yderligere oechslegrad (op til maksimalt 80 oechslegrader). Vinproducenterne og vinhandlerne blev betalt for deres druemost af høj kvalitet, der udgjorde 60 % af den indkøbte druemost, i overensstemmelse med dette princip. Ifølge importstatistikkerne fra den tyske forening af vinproducenter (Deutsche Weinbauverband) for 1998-2001 fremlagt af Tyskland var markedsprisen for importeret uaftappet hvidvin, der på grund af sin høje kvalitet er egnet til fremstilling af mousserende vin, 0,38 EUR/l.
- (128) Kommissionen er villig til at acceptere Tysklands argumenter for en relevant markedspris på ca. 0,38 EUR/l på
- baggrund af oplysningerne fra Kommissionens egne eksperter vedrørende prisfastsættelsen for vin, ovennævnte oplysninger fra Deutsches Weininstitut og indtjeningsberegningen i GfW's forretningsplan.
- (129) Det fremgår af GfW's forretningsplan indsendt af Tyskland, at GfW på tidspunktet for indkøbet af druemosten forventede at kunne levere 40 % af lageret til forebyggende destillation til en pris af 0,50-0,55 EUR/l, at kunne sælge 60 % af lageret til en pris af 0,375 EUR/l og at få EU-støtte på 0,06 EUR/l til oplagring af 20 % af lageret, inden det skulle videresælges til en pris af 0,375 EUR/l året efter. Samlet set forventede selskabet at sælge lageret til en gennemsnitspris på 0,44-0,46 EUR/l og at opnå en fortjeneste på 0,06-0,09 EUR/l. Den samlede indtjening ville således ligge på ca. 2,64-3,96 mio. EUR.
- (130) I 1999 sendte GfW 40 % af selskabets lager til forebyggende destillation og modtog 0,50-0,55 EUR/l. På baggrund af et prisfald på vinmarkedet i slutningen af 1999 — som GfW ikke havde forventet i lyset af de højere priser året før — besluttede GfW at undlade at sælge det resterende lager i 1999 og i stedet lagre vinen og sælge den i 2000, eller hvis markedsprisen fortsat var lav, levere vinen til destillation i anden runde. Denne beslutning var baseret på den antagelse, at der fortsat ville være mulighed for forebyggende destillation. Den nye forordning (EF) nr. 1493/1999 om den fælles markedsordning for vin ophævede imidlertid ordningen for forebyggende destillation og introducerede i stedet muligheden for frivillig destillation med henblik på at forsyne markedet for konsumalkohol. Den nyligt indførte kriedestillation kan kun foretages i ekstraordinære tilfælde af markedsforstyrrelser. I betragtning 35 i forordning (EF) nr. 1493/1999 henvises der udtrykkeligt til nødvendigheden af at fjerne destillationsordningen som kunstig afsætningsmulighed for overskudsproduktion. Den nye forordning trådte i kraft den 31. juli 2000.
- (131) For GfW indebar dette, at destillationsordningerne for produktionsåret 2000/01 var betydeligt mindre fordelagtige end de tidligere år. I forbindelse med destillation til forsyning af markedet for konsumalkohol kunne der kun opnås ca. halvdelen af den tidligere opnåede gennemsnitspris på 0,50-0,55 EUR/l.
- (132) Efter Tysklands opfattelse kunne denne udvikling ikke forudses, da GfW besluttede at oplagre vinen. Kommissionen mener derimod, at denne udvikling kunne forudses. I den nye fælles markedsordning for vin blev det udtrykkeligt anført, at destillationsordningerne skulle afskaffes. GfW burde således have vidst, at destillationsordningerne fra anden halvdel af 2000 og fremover ikke ville kompensere for de faldende priser på vinmarkedet, da det blev besluttet at levere vinen til destillation i anden runde.

⁽³⁶⁾ http://www.deutscheweine.de/jcc/Internet-EN/nav/0f2/0f207d71-9ffe-401e-76cd-461d7937aee2&sel_uCon=02a235d6-994d-7017-288b-5952196117f5&uTem=0e3307d7-19ff-e401-e76c-d461d7937aee.

(133) Hvorvidt GfW burde have haft kendskab til ændringen af forordningen, er imidlertid irrelevant. På købstidspunktet omfattede forretningsplanen, som GfW's adfærd som privat investor skal bedømmes på, kun én destillationsrunde, der også fandt sted, og hvor GfW modtog 0,50-0,55 EUR/l. Den omfattede ikke en anden runde af forebyggende destillation, og den forventede indtjening ved denne destillation var således ikke medtaget i den samlede indtjeningsberegning på købstidspunktet. Den indgik ikke i forretningsplanen, og selv om der ikke er nogen tvivl om, at GfW's beslutning om at levere vinen til destillation i anden runde, da markedspriserne faldt, var forkert, kan det ikke betragtes som statsstøtte til vinproducenterne og vinhandlerne på købstidspunktet.

(134) På grundlag af ovenstående konkluderer Kommissionen, at GfW betalte markedsprisen for den indkøbte druemost i efteråret 1999, og at der således ikke blev ydet statsstøtte til vinproducenterne og vinhandlerne i henhold til artikel 107, stk. 1, i TEUF.

VI.2.2.c. På tidspunktet for WAK's efterstilling af og afkald på krav

(135) I betragtning 114 blev det konkluderet, at WAK's efterstilling af og afkald på krav udelukkende skete i egen interesse og i overensstemmelse med de kriterier, der gælder for private kreditorer, og at der således ikke blev ydet statsstøtte til GfW. Det forhold, at WAK's beslutning begunstigede vinproducenterne og vinhandlerne, er ikke relevant, da det ikke var hensigten, men blot en konsekvens af WAK's forsøg på at opnå størst mulig dækning af sine tilgodehavender.

(136) Kommissionen konkluderer, at WAK ved efterstillingen og afkald på krav ikke ydede statsstøtte til vinproducenterne og vinhandlerne i henhold til artikel 107, stk. 1, i TEUF.

VI.3. Betegnelse af støtten som ulovlig støtte

(137) Da støtteelementet i WAK's lån til GfW blev ydet og udbetalt uden forudgående anmeldelse, udgør det en ulovlig støtte i henhold til artikel 1, litra f), i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93⁽³⁷⁾.

VI.4. Undtagelser i traktatens artikel 107 vedrørende lånet til GfW

(138) Det skal således undersøges, om en af undtagelserne fra forbuddet mod statsstøtte i artikel 107, stk. 1, i TEUF finder anvendelse.

(139) I den aktuelle sag finder undtagelserne i artikel 107, stk. 2, og stk. 3, litra a), b) og d), ikke anvendelse, da den pågældende støtte hverken er:

— støtte til fremme af den økonomiske udvikling i områder, hvor levestandarden er usædvanlig lav, eller hvor der hersker en alvorlig underbeskæftigelse

— støtte, der kan fremme virkeliggørelsen af vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse eller afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i en medlemsstats økonomi

— støtte til fremme af kulturen og bevarelse af kulturarven, når den ikke ændrer samhandels- og konkurrencevilkårene i Unionen i et omfang, der strider mod de fælles interesser.

(140) Den eneste mulige undtagelse, som eventuelt kan finde anvendelse, er således artikel 107, stk. 3, litra c), i TEUF.

(141) På støttetidspunktet blev støtte til primærproducenter vurderet direkte på grundlag af artikel 107, stk. 3, litra c), i TEUF. I henhold til almindelig praksis på daværende tidspunkt kunne støtte til investeringer, lån, husdyrsektoren, producentorganisationer, salgsfremme, erstatning for tab som følge af sygdomme, forsikringspræmier og teknisk bistand betragtes som forenelig med det indre marked, hvis visse kriterier var opfyldt. Ingen af de nævnte former for forenelig støtte kan imidlertid anvendes til at undtage den foreliggende støtteforanstaltning.

(142) For fuldstændighedens skyld har Kommissionen desuden undersøgt, om rammebestemmelserne for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder kunne finde anvendelse i den foreliggende sag. Den første betingelse for at være berettiget til støtte til redning eller omstrukturering er, at den pågældende virksomhed kan betragtes som kriseram i henhold til rammebestemmelserne for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder⁽³⁸⁾. Det fremgår ikke af de oplysninger, som Kommissionen er i besiddelse af, at virksomheden var kriseram i henhold til ovennævnte rammebestemmelser på det tidspunkt, hvor støtteforanstaltningen blev anmeldt. GfW kommer først i vanskeligheder et år senere på grund af afmatningen på markedet.

⁽³⁷⁾ EFT L 83 af 27.3.1999, s. 1.

⁽³⁸⁾ EFT C 288 af 9.10.1999, s. 2.

(143) Under alle omstændigheder vil Kommissionen gerne understrege, at det påhviler den pågældende medlemsstat at samarbejde med Kommissionen og forelægge alle oplysninger, der gør det muligt for Kommissionen at kontrollere, om betingelserne for at fravige reglerne er opfyldt⁽³⁹⁾. I den foreliggende sag har Tyskland ikke fremsendt tilstrækkelig dokumentation til at sætte Kommissionen i stand til at undersøge sagen i lyset af disse rammebestemmelser, og de tyske myndigheder har heller ikke fremsendt tilstrækkelig dokumentation til at sætte Kommissionen i stand til at vurdere støtten i lyset af de andre former for forenelig støtte, der henvises til i betragtning 126, på trods af Kommissionens henvisning hertil i punkt 44 i åbningsskrivelsen.

(144) Støtteforanstaltninger, hvis forenelighed skal vurderes direkte på grundlag af artikel 107, stk. 3, litra c), i TEUF, skal vurderes restriktivt. Det skal klart påvises, at de positive virkninger af støtteforanstaltningen opvejer den skadelige indvirkning, som støtten kan have på konkurrencevilkårene og det indre markeds funktion. Ensidige statsstøtteforanstaltninger, som blot har til formål at forbedre producenternes økonomiske situation uden på nogen måde at bidrage til sektorens udvikling, anses ikke for at opfylde disse kriterier, og er således driftsstøtte, der er uforenelig med det indre marked.

(145) Af ovennævnte grunde er støtten til GfW som et element i lånet ikke omfattet af en af de mulige undtagelser i artikel 107, stk. 3. Støtten er således uforenelig med det indre marked.

(146) Ingen andre undtagelser i henhold til artikel 107, stk. 3, litra c), i TEUF finder anvendelse.

VII. KONKLUSIONER

(147) Kommissionen konstaterer af de ovenfor anførte grunde, at lånet til GfW ikke kan betragtes som foreneligt med det indre marked. Kommissionen konstaterer desuden, at Tyskland uretmæssigt har gennemført den pågældende foranstaltning.

(148) Kommissionen konstaterer af de ovenfor anførte grunde, at den efterfølgende efterstilling af krav og afkald på krav og fremtidige rentebetalinger ikke udgør statsstøtte til fordel for GfW eller til fordel for vinproducenterne og vinhandlerne.

(149) Kommissionen konstaterer af de ovenfor anførte grunde, at druemosten blev indkøbt til markedspris og i overensstemmelse med almindelig forretningspraksis og således ikke udgør statsstøtte til vinproducenterne og vinhandlerne.

(150) Når en uretmæssigt ydet statsstøtte anses for uforenelig med det indre marked, er den naturlige konsekvens af denne konstatering et krav om tilbagesøgning med henblik på i videst muligt omfang at genetablere den konkurrencesituation, der bestod, inden støtten blev ydet.

(151) Da der ikke er nogen retssuccessor til GfW er det ifølge fast retspraksis ikke muligt at tilbagesøge støtten⁽⁴⁰⁾ —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Den statsstøtte — svarende til forskellen mellem den anvendte rentesats og markedsrenten samt den risikopræmie, der skulle have været opkrævet — som Tyskland ulovligt har ydet til *Gesellschaft für Weinabsatz Pfalz GmbH* i strid med artikel 108, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, er uforenelig med det indre marked.

Artikel 2

WAK's efterstilling af og afkald på krav udgør ikke statsstøtte til GfW eller vinproducenterne og vinhandlerne i henhold til artikel 107, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

Artikel 3

GfW's indkøb af druemost i 1999 udgør ikke statsstøtte til vinproducenterne og vinhandlerne i henhold til artikel 107, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

Artikel 4

Tyskland skal ikke tilbagesøge den i artikel 1 omhandlede støtte fra støttemodtageren, da støttemodtageren er insolvent og er blevet opløst og slettet af handelsregistret, og da der ikke er nogen retssuccessor.

Artikel 5

Denne afgørelse er rettet til Forbundsrepublikken Tyskland.

Udfærdiget i Bruxelles, den 29. juni 2011.

På Kommissionens vegne
Dacian CIOLOȘ
Medlem af Kommissionen

⁽³⁹⁾ Rettens dom af 15.6.2005, Regione autonoma della Sardegna mod Kommissionen, sag T-171/02, Sml. 2005 II, s. 2123, præmis 129.

⁽⁴⁰⁾ Domstolens dom af 2.7.2002, Kommissionen mod Spanien (Magesa), sag C-499/99, Sml. 2002 I, s. 6031.